

HE LLEGIT
NO SE'ON

EVA PIQUER

Fer-se gran és això

Arriba un moment que creixem de la nit al dia i aquella infantesa que semblava eterna comença a conjuguar-se en passat

Quan morir-se de vell sonava igual que viure per sempre

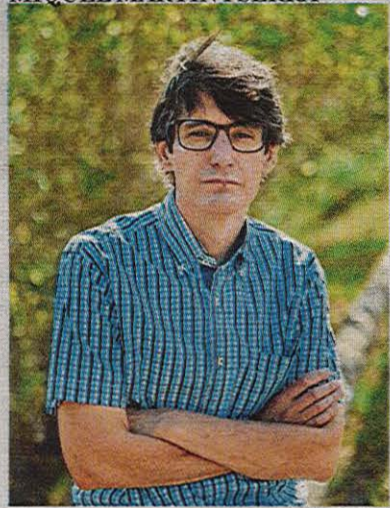
“Llavors vaig adonar-me que no el veuria mai més i que morir-se no volia dir res més que això: mai més. I vaig sentir com una fiblada al pit i a l'estómac, però no pas de dolor, com si m'haguessin ventat un cop de puny o m'hagués pessegat una vespa, sinó una fiblada que no feia mal ni deixava blau però que se sentia més forta i més fonda que cap altra”.

El narrador i protagonista de la novel·la *La drecera*, de Miquel Martín i Serra, publicada per Periscopi, aprèn per la via ràpida de què va la vida. És el que sol passar a l'adolescència: reps patacades que t'allunyen per força de l'infant que estàs deixant de ser. De l'infant que no seràs mai més.

L'adolescència és una drecera convulsa cap a l'edat adulta, un camí d'un sol sentit cap al món dels mortals. Enrecre queda la infantesa, una etapa curta però eterna en què el temps sembla que no jugui en contra teva: quan tens el futur sencer encara per escriure, morir-se de vell sona igual que viure per sempre. El narrador sense nom de *La drecera* es fa adolescent al llarg del llibre. Deixa enrecre un paisatge (empordanès) com més va menys paradisiac, però també es va acomiadant del paradís infantil i de les seves possibilitats infinites.

“Potser es pensava que jo li diria mestre o metge o arquitecte o alguna cosa d'aquestes que has de fer una carrera –explica, recordant les vegades que un amic li preguntava què volia ser de gran–. Però jo rumiava molta estona i al final sempre li deia que no ho sabia,

MIQUEL MARTÍN I SERRA

DAVID BORRAT

però que no volia treballar per als altres, com sempre havien fet els pares”. Els seus pares fan de masovers al xalet d'uns barcelonins benestants, dels que munten festes amb gent important i naveguen amb iot i tenen minyones filipines: el noi observa els costums estranys dels rics i aprèn a través d'ells la lliçó dels diners i la felicitat.

Miquel Martín (Begur, 1969) practica una literatura sense dreceres. Fa gairebé un quart de segle que publica llibres, però és ara quan un títol seu ha obtingut lectors i ressò mediàtic. No sé si hi ha ajudat més el segell d'Edicions del Periscopi, que ja d'entrada és un aval notable, o el fet que el to de l'obra –discret, delicat, nostàlgic, sense espetecs– encaixa amb l'estat d'ànim que arrosseguem tots plegats aquest 2020 pandèmic. El cas és que finalment hem parat esment en un autor de trajectòria sòli-

da que té coses a dir i les diu com vol. La prosa lírica de *La drecera*, molt neta i acurada, ens sedueix en veu baixa. És un llibre tan ben escrit que no es nota.

El dia que el pare va sortir de casa per no tornar-hi ni mort

“No hi havia altra manera de passar a l'edat adulta que negant allò que havíem estat, convertint-nos en una cosa ben diferent i després oblidar-nos d'allò que anteriorment havíem desitjat”. Ho diu la narradora de la novel·la *Adeu fantasmes*, de l'autora italiana Nadia Terranova (Messina, 1978), publicada per L'Altra Editorial amb traducció de Judith Jordà. L'Ida torna a Messina per ajudar la seva mare a buidar el pis familiar, i allà reviu el drama que la va fer créixer de cop vint-i-tres anys enrere, quan en tenia tretze: el seu pare se'n va anar de casa per no tornar-hi mai més. Sense tenir almenys el detall de morir-se. “La mort és un punt tancat, mentre que la desaparició és la falta de punt, d'un signe o altre de puntuació al final de les paraules. Qui desapareix redissenya el temps i per a qui sobreviu comença un cercle d'obsessions”.

L'Ida odia les edats d'ençà que el seu pare va deixar de tenir-ne cap. Recorda un dia que ella patia per si els cotxes li atropellaven el progenitor, que caminava submergit en l'apatia. Esperem que no es mori, va pensar la nena. “Ho devia pensar tan fort que, al cap de poc temps, els déus em van castigar acomplint el meu desig: el pare no es va morir ni es moriria mai”. I ella es va fer gran tot d'una i per sempre. ♦♦

MINÚCIES
JORDI LLOVET

En Juanito

Hi ha un nen de Badalona, que ara surt sovint a TV3 en aquells espais morts que sempre tenen les televisions, que pinta. Naturalment, no pinta quadres realistes, ni simbolistes, ni impressionistes, ni expressionistes. Seguint el deixant de la gran pintura de Kandinsky, en Juanito pinta abstracte. Entre les seves fonts, esmenta el fundador de l'abstractisme, però també Basquiat i Picasso.

En Juanito, que té una innegable vocació, pinta pintures primoses (París, plaça Paradís, primer pis, primera porta), a base de tirar pintura de colors a cor què vols damunt el paper o la tela, emprant després pinzells, espàtules, les mans, els peus i aneu a saber què més: tot hi ajuda. El mètode, i el resultat final també, fa pensar més en l'obra de Pollock que en la de Picasso o Kandinsky, més elaborades; de tot plegat en surt una cosa mai figurativa, més aviat un potipoti de colors estridents i formes heterogènies, de vegades aproximadament equilibrades, de vegades no. Els pares n'estan molt orgullosos i diuen que les pintures del seu fill han estat adquirides per entrenadors i jugadors de futbol i altres col·lectius no precisament *connaisseurs* de les arts plàstiques. El nen encara està més orgullós del que fa, animat per l'admiració de la família. Agafa embranzida i diu: “Vull ser el pintor més famós del món”.

EN JUANITO AGAFA
EMBRANZIDA I DIU:
“VULL SER EL PINTOR
MÉS FAMÓS DEL MÓN”

En Juanito hauria de ser més modest: potser tot quedarà en no res. No se sap mai. Potser passarà al revés: només cal que un marxant espavilat del món de l'art, especialment si és nord-americà –on es promocionen fàcilment els artistes més esbojarrats i extravagants del món, que un dia es cotitzen a preu d'or per les lleis actuals de la “cultura espectacle”–, s'hi fixi perquè el nen visqui un dia en la més gran opulència, i de passada els seus pares, les tietes i els amics.

Ja ho hem dit: no se sap mai. Però amb això dels artistes prematurs –com ara la Irene Solà, que no és cap criatura, però és una escriptora germinal– sempre pot passar el mateix que amb aquella nena, Minou Drouet, que va despertar admiració a tot França els anys 1950 i 1960. Atiada per aquesta aclamació, va anar fent, tan contenta. Però quan van preguntar-li a Jean Cocteau si pensava que aquella nena era una gran poetessa, va respondre: “*Tous les enfants ont du génie, sauf Minou Drouet*”. També, tal vegada, un dia pensarem que tots els nens de Badalona són genials, llevat d'en Juanito. ♦♦

AIXÒ NO CAL DIR-HO

Gabi Pareras i la importància de la màgia

JAVIER PÉREZ ANDÚJAR

Mho va dir així l'altre dia el mag Joaquín Matas: “Mira aquest vídeo”. Era una entrevista en la qual un munt de mags conversaven amb Gabi Pareras. Parlava de llibres. No sé si llavors, al maig, Pareras ja estava malalt. Ha mort aquest agost, amb 55 anys. Havia nascut a Barcelona, on portava la seva escola de màgia. A través de la literatura, Pareras s'endinsava en el que feia. Quan parlava d'*El arco y la lira*, d'Octavio Paz, deia que igual que pot haver-hi una màquina per fer poemes, però no poesia, també es podria crear un artefacte per fabricar trucs però no per fer màgia. La poesia de Borges li brotava de la baralla i, fent que aparegués la carta que una espectadora acabava d'esmentar, afegia que això ja ho havia fet l'escriptor argentí quan deia que al nom de la rosa hi és la rosa. Més Borges:

a un truc li va posar el nom de *La flor de Coleridge*, perquè l'espectador descobria que tenia a les mans el que semblava haver somniat, tal com passa al text del poeta anglès comentat al cèlebre assaig homònim de Borges. Gabi Pareras considerava que la màgia pertanyia al gènere literari del conte. Seria absurd no pensar ara en el mag René Lavand, que amb la seva única mà acompanyava els jocs amb relats sortits de les fogueres de la Pampa i de les tavernes de Buenos Aires. Discrepant amb les condicions laborals dels mags, també anava contra la tendència vigent d'investir els trucs de realisme en detriment del caràcter fabulós de la màgia. Com a professor, Pareras va ser l'apòstol dels estudis d'Ar-

turo de Ascanio, l'impulsor de l'actual màgia amb cartes. Un mite. Ascanio mai no va ser professional, no volia, i malgrat això va revolucionar el punt de vista, la manera dels mags d'entendre el joc. Des de la generació de Tamariz fins avui, els mags caminen sota l'influx d'Ascanio. Gabi Pareras havia pres del mestre l'afany de deslliurar la màgia de l'àmbit dels mags. A l'esforç de la literatura per deslliurar-se del món literari, també s'assemblen ambdues arts. Per damunt de tot, Gabi Pareras considerava el mag un artista capaç de transformar el cor de la gent. Com es fa això? Deia que el truc mai és la cosa primordial, que tot el que el mag sap fer no importa a ningú. La cosa important és la màgia. ♦♦

